

Indeks percepcije korupcije 2002.

U Hrvatskoj ništa nova

Hrvatska spada u srednju skupinu zemalja s ocjenom 3,8 i zauzima 51 mjesto, no kako je ove godine broj zemalja veši, rezultat je sličan prethodnim godinama. Hrvatska spada u skupinu tranzicijskih zemalja u kojoj su promjene minimalne (Bugarska, Češka, Slovačka, Poljska, Latvija) i nedovoljne usprkos evidentnih napora vlada u pojedinim zemljama (Bugarska, Slovačka) na suzbijanju korupcije

Indeks percepcije korupcije Transparency Internationala za 2002. obuhvaća do sada najveći broj zemalja - 102 zemlje.

Uz publiciranje rezultata, predsjednik TI-a Peter Eigen je rekao: "Korumpirane političke elite zemalja u razvoju, djeluju i ruku pod ruku s pohlepnim bisnismenima i beskrupuloznim investitorima, stavljaju na prvo mjesto svoj osobni interes, prije blagostanja građana i prije gospodarskog napretka svog naroda".

Ovaj komentar ne odnosi se posebno na Hrvatsku već na sve zemlje koje su zabilježile rezultat manji od 5,00 (granica koja se smatra pokazateljem uspješnog suzbijanja korupcije).

Siniša Petrović, predsjednik TI Hrvatska, ocijenio je da su neki rezultati u određenoj mjeri iznenađujući, ali važno je naglasiti da se radi o percepciji tog problema u Hrvatskoj i u drugim zemljama. "Naš položaj se nije promijenio što je pokazatelj da je potrebno još odlučnije djelovati u čemu bi vrlo važno ulogu trebali imati nove akcije hrvatske Vlade", istaknuo je Petrović.

Josip Kregar, član Upravnog odbora TI Hrvatska, komentirajući rezultate CPI osobito je istaknuo činjenicu da je mjesto Hrvatske nepromjenjeno, što ukazuje da učinjeno nije dovoljno, da je kredibilitet države i vlasti nagrižen uvjerenjem da nije poštena, da za poboljšanje treba više napora i to ne radi toga da bi prema nečijoj ocjeni bili bolji i radi stanja na ljestvici već radi toga da bi bolje živjeli.

"Objavljivanje CPI indexa ne služi utvrđenju ljestvice zemalja prema njihovoj pravnoj uredenosti i poštenju njihovih vođa, poduzetnika, političara i građana. CPI ne sliči na jasne podatke o stanju državnih računa već prije na prognozu vremena. Prognoza vremena upozorava da se fronta ciklone primakla, da je vedro ili hladno i na to što nas čeka kad zračne mase nisu stabilne. Podsjetnik je da ne možemo komotno i s lakoćom živjeti i ignorirati blisku budućnost ili stanja kod bliskih susjeda i da trenutno zatišje najavljuje bure", naglasio je Kregar.

Za Hrvatsku takvo upozorenje CPI je bolno i dokumentirano. Ne spadamo u zemlje u kojima korupcije nema. Suprotno. Spadamo u zemlje u kojima je pravilo, sistem i stalna opasnost. Institucije, zakoni i mjere, strategije i programi za prevenciju nisu sasvim uspješni.

Zvanični stav vlasti da je korupcija prisutna i da je opasna treba brzo pretvoriti, prije nego je kasno, u efikasnu akciju, dobre primjere i ponašanja vrha vlasti. Verbalne osude i moralne prodike su korisne ali ne i dovoljne. Ali riječi i nada nisu dosta. Kao što nam vremenska prognoza najave sunca budi nade onda kada su nasipi probijeni i sve poplavljeno, tako je i podatak da nismo lošiji dobar. Da se vratimo na usporedbu s vremenom. Zamislite, to trenutno nije teško, da smo poplavljeno, i da prognoza ne najavljuje poboljšanje. Treba čekati sunce ali i boriti se odmah i radi stalne prijetnje potopa a ne poplave. Treba dignuti brane, treba pokrenuti lijeve i zastrašene."

OSNOVNI NALAZI OVOGODIŠNJEG IZVJEŠĆA SU:

1. Korupcija u najvećem broju zemalja predstavlja ozbiljnu opasnost stabilnosti država i ekonomskom napretku. Od 102 zemlje (što je dosada najveći broj zemalja obuhvaćen istraživanjem) čak 70 spada u skupinu zemalja ispod granice, odnosno ocjenjene su kao zemlje u kojima je korupcija jaka ili vrlo jaka.

2. Grupa zemalja, u kojima je korupcija neznatna, nalazi se od 1995. godine, kada je index prvi puta objavljen, u skoro neizmjenjenom poretku, a to su: Finska, Danska, Novi Zeland, Island, Singapur, Švedska, Kanada, Luksemburg, Nizozemska.

3. Izostanak korupcije i stupanj razvijenosti čvrsto su statistički povezani. To ne bi trebalo tumačiti kao podatak koji potvrđuje da u razvijenim zemljama nema korupcije, već prije da korupcija

onemogućava ekonomski napredak. To je i stav Svjetske banke koja korupciju smatra jedim od glavnih ili glavnim razlogom za ekonomsku neefikasnost i zaostajanje. Rat protiv korupcije ujedno je i borba za ekonomski napredak.

4. Postoji i jasna veza između indikatora slobode, odnosno ljudskih prava i demokracije i stupnja korupcije. Zemlje na samom kraju liste (Bangladeš, Nigerija, Paragvaj, Madagaskar, Angola, Kenija i druge) imaju visok stupanj društvene korupcije.

5. I zemlje sličnog ili istog povjesnog i razvojnog, pa i kulturalnog profila nalaze se na sasvim različitim mjestima. Na primjer Hong Kong je zemlja u kojoj je korupcija uklonjena (14 mjesto, prosjek 8,2) dok je Kina 59 (uz značajan napredak i prosjek od 3,5), a Tajvan je 29 s ocjenom 5,6. Baltičke zemlje slične po drugim obilježjima nalaze se na različitim mjestima (Estonija 29, Litva 36, Latvija 52).

6. Neke razvijene zemlje imaju relativno loše rezultate. Na primjer Italija (31) prosjek od 5.2. Neke od takvih mada relativno dobro rangirane očito gube reputaciju (Irska, Francuska, Portugal, osobito Grčka). Trend značajnog pogoršanja položaja osim Irske imaju i Argentina i Moldavija.

7. Neke zemlje koje su dugo imale lošu reputaciju kao što su Singapur (5 mjesto), Hong Kong (14 mjesto) Čile (17). Takvi podaci su dokaz da se odlučnim djelovanjem (vidi i komentar 4.!) korupcija može smanjiti.

8. Od tranzicijskih zemalja ističu se, prema uspjehu Estonija, Slovenija, te Mađarska. U kategoriji loših je većina takvih zemalja.

Kad se razmatra položaj Hrvatske nekoliko je jasnih zaključaka:

1. Hrvatska spada u srednju skupinu zemalja s ocjenom 3,8 i zauzima 51 mjesto. Međutim kako je ove godine broj zemalja veći, rezultat je sličan prethodnim godinama.

2. Hrvatska se 1999. godine nalazila na čak 74. mjestu rang-liste. Promjena vlasti i vraćanje kredibiliteta dobre uprave (good governance) dovelo je do izrazitog poboljšanja percepcije i povjerenja te je 2000. Hrvatska s prosjekom 3,7 bila na 51. mjestu, 2001. godine djelila je 47. mjesto s Bugarskom i Češkom s rezultatom 3,9, a ove godine je 51. s rezultatom 3,8.

3. Hrvatska spada u skupinu tranzicijskih zemalja u kojoj su promjene minimalne (Bugarska, Češka, Slovačka, Poljska, Latvija) i nedovoljne usprkos evidentnih napora vlada u pojedinim zemljama (Bugarska, Slovačka) na suzbijanju korupcije. Reputacija se lako gubi a teško obnavlja.

U usporedbi s Rusijom (71) Rumunjskom (77), Albanijom (81), Gruzijom (85) Ukrajinom (85) Moldavijom (93) ili zemljama SPAI Hrvatska se nalazi u bitno boljoj kategoriji.

4. Neke susjedne zemlje, radi nedovoljnog broja istraživanja, se ne nalaze na listi - mada se indicira da bi njihovo mjesto bilo na samom kraju (Srbija i Crna Gora, Bosna i Hercegovina).

Linkovi:

[Indeks Percepcije Korupcije + tablica, hr, 103kb, pdf](#)
[Corruption Perception Index + tablica, en, 104kb, pdf](#)
[Background Paper to the 2002 Corruption Perception Index, en, 97kb, pdf](#)

[Transparency International World](#)
[Transparency International Hrvatska](#)

Kako suzbiti korupciju u Hrvatskoj

Bozanić pozvao sve građane na aktivnu borbu protiv korupcije

Prvi čovjek Rimokatoličke crkve u Hrvatskoj upozorio je koliko je pogubno i opasno samo osuđivati i žaliti, iza čega slijedi nemoćno prepuštanje jer ako ljudi nisu uvjereni da se ta pojava može i mora suzbiti neće nikada niti početi s konkretnim djelovanjem

Želimo hrabro i snažno suočenje s problemom korupcije, za rješenje kojeg je potrebna i konkretna, unaprijed planirana politička volja, rekao je zagrebački nadbiskup monsignor Josip Bozanić na misi održanoj povodom Dana državnosti.

Misi održanoj u crkvi Svetog Marka nazočni su bili svi najznačajniji državni dužnosnici, počev i od Predsjednika Republike Stjepana Mesića, premijera Ivice Račana te predsjednika Sabora Zlatka Tomčića. Centralna tema mise bila je korupcija i borba protiv nje, a Bozanić je između ostalog zatražio od vlasti neumornu zauzetost u borbi za razjašnjenje korijenja i posljedica korupcije, kao i za njeno suzbijanje.

Zagrebački nadbiskup se pozvao na Sveto pismo u duhu današnjih čitanja i upozorio na ona mjesta u Bibliji koja osuđuju korupciju u najširem smislu riječi. Bozanić je posebno istaknuo da se Biblija ne ograničava samo na razotkrivanje osobnih grijeha ili grijeha idolatrije i kletve, nego otvoreno razotkriva društveni grijeh korupcije.

Na misi je Bozanić rekao i da statistike upozoravaju da Hrvatska po raširenosti korupcije zauzima visoko mjesto među zemljama svijeta. Prvi čovjek Rimokatoličke crkve u Hrvatskoj upozorio je koliko je pogubno i opasno samo osuđivati i žaliti, iza čega slijedi nemoćno prepuštanje jer ako ljudi nisu uvjereni da se ta pojava može i mora suzbiti neće nikada niti početi s konkretnim djelovanjem. Pozvani smo izoštriti sposobnosti u pronalaženju prikladnih putova, načina i sredstava, naglasio je Bozanić te dodao da se s korupcijom, kao jednim od zala hrvatskog društva svi moraju suočiti zajedničkim snagama i pozvati cijelo društvo na odgovornost.

Prvi čovjek crkve u Hrvata je rekao i slijedeće: Korupcija nije strana ni našem hrvatskom društvu, ona stvara svoje posebne saveze koji nadilaze stranačke podijeljenosti, te dodao kako je potrebno i djelovati na području kulture i mentaliteta, što je dijelom i zadaća Crkve. Bozanić je također naznačio i kako je za borbu protiv korupcije odgovoran i svaki pojedinac i citirao Papu Ivana Pavla II, koji je kazao da širenje političke korupcije ne smije vjernicima biti opravdanje za povlačenje iz društvenog života i politike. Nadbiskup zagrebački je naglasio da je za suzbijanje korupcije nužno razjasniti kako se manifestira i zbog čega nastaje, razotkriti njezina sredstva i suzbijati je u štetnim rezultatima s čime se treba suočiti cijelo društvo s odlučnim etičkim i duhovnim stavom.

Poručio je također da je nemoralno koristiti javnu službu za privatne ciljeve pojedinaca i izvlačiti iz položaja nezakonitu financijsku korist umjesto raditi za opće dobro te naglasio da sve te nemoralnosti mogu biti uzrok teških i složenih situacija u društvu. Monsignor Bozanić posebno je naglasio da je suprotstavljanje korupciji i suočavanje s njom kršćanska dužnost koja počiva na odgovornosti sviju jer je ulog previše velik da bi se izmicalo toj teškoj dužnosti.

Proslavljen drugi rođendan Transparency Internationala Hrvatska

Dan borbe protiv korupcije - 27. lipnja

Na drugom rođendanu Transparency Internationala Hrvatska je Josip Kregar, član Upravnog odbora i prvi predsjednik TIH-a, najavio da će se Vladi uputiti prijedlog da se 27. lipnja, dan utemeljenja TIH-a, proglasi za Dan borbe protiv korupcije

“Sude i po tome koliko se o korupciji u javnosti govori sada, a koliko se malo o istoj temi govorilo prije dvije godine, može se reći da su nam protekle dvije godine bile uspješne”, istaknuo je na proslavi drugog rođendana predsjednik Transparency Internationala Hrvatska, održanoj 27. lipnja, njegov predsjednik Siniša Petrović. Po njegovoj ocjeni borba protiv korupcije trajna je zadaća jer se ona ne može iskorijeniti, ali se mora smanjiti na podnošljivu mjeru, a to je moguće samo uz potporu javnosti.

Petrović je najavio da će TIH poslati Vladi prijedlog za uključivanje promatrača Transparency Internationala u proces privatizacije INA-e, čime bi se povećala transparentnost i vjerodostojnost samog procesa pronalaženja novog partnera za hrvatsku naftnu kompaniju. Predsjednik TIH-a je rekao da očekuje da će Vlada prijedlog prihvatiti jer je, prema nekim istraživanjima, dio državne uprave prilično sklon radu ove nevladine organizacije. TIH je zatražio od Vlade omogućavanje sudjelovanje njegovog predstavnika u svim fazama privatizacije INA-e uz dostupnost svih ponuda i svedokumentacije te sudjelovanje na sastancima užeg kabineta Vlade kad će se razmatrati ponude i donositi odluke o prodaji strateškog udjela u INA-i.

Prvi predsjednik TIH-a i sadašnji član Upravnog odbora Josip Kregar održao je kratku prezentaciju kako bi pojasnio ciljeve i razloge djelovanja udruge, te najavio da će se Vladi predložiti da se 27. lipnja proglasi danom borbe protiv korupcije. Zahvalivši se zagrebačkom nadbiskupu, monsignoru Josipu Bozaniću na propovijedi održanoj na misi za Dan državnosti u kojoj je upozorio na zlo korupcije, Kregar je najavio da će mu poslati pristupnicu za TIH.

Predrag Bejaković s Instituta za javne financije, stalni suradnik TIH-a, pojasnio je utjecaj korupcije na gospodarstvo, a Davor Derenčinović, profesor na zagrebačkom Pravnom fakultetu, ocijenio je da je Hrvatska u protekle dvije godine donijela skoro sve propise potrebne za borbu protiv korupcije. Međutim, upozorio je, za suzbijanje nema prave političke volje jer nije donesen i Zakon o spriječavanju sukoba interesa.

Na rođendanskom slavlju okupili su se članovi, simpatizeri te članovi udruga s kojima TIH surađuje.

Linkovi:

[Vlada Republike Hrvatske](#)
[Transparency International Hrvatska](#)
[INA - Industrija Nafta](#)

Nikom se ne prijavljuje korupcija

Usprkos MNOGOBROJNIM pričAMA o NAVODNOJ korupciji pri upisu u SREDNJE škole još nitko nije podnio niti jednu prijavu protiv osobe koja je OMOGUĆILA NEZASLUŽENI UPIS NEKOJ UČENIKA

Izuzev traume, roditeljima upis u srednju školu ili na fakultet nerijetko može biti i trošak jer mnogi među njima neće prezati ni od čega da upišu svoju djecu u željenu školu ili na željeni fakultet, pa tako niti od plaćanja mita. I ove godine su se u doba upisa pojavile hrpe novinskih napisa u kojima su roditelji priznavali da su, nastojeći pomoći svojoj djeci, posezali za nedozvoljenim sredstvima.

Uopće nemam grižnju savjesti jer smatram da je moj sin uspješan iako se u školu upisao preko veze. Ionako se vidi da su mnoge odlične ocjene, bez kojih danas nema upisa u bolje škole, darovane, izjavila je jednim novinama majka koja je za upis svog sina osigurala protuuslugu "vezi".

Upravo izjava te majke je najveći problem jer pokazuje da ona, vjerojatno kao i mnogi drugi građani, jednostavno ne vjeruje u obrazovni sustav ili bar u selekciju koja se primjenjuje. Nije upitno da ocjena nije mjerilo znanja, kako se to često ističe, no to je ipak najjednostavniji ako ne i najpouzdaniji pokazatelj koliko je uspješno učenik svladao gradivo. K tome, protuargument za primjenu zadnjih sredstava pri upisu djece u škole može biti i činjenica da formalno obrazovanje, ma koliko kvalitetno bilo, ne zna i samo po sebi da će dijete imati od njega neke velike koristi, čemu najbolje mogu posvjedočiti nezaposleni pravnici, liječnici ili stomatolozi. (Možda su se i među njima mnogi dočepali diplome zahvaljuju i korupciji?)

Premda je prijava je jedino oružje koje mogu koristiti učenici koji se smatraju zakinutim pri upisu glavni inspektor Ministarstva prosvjete Krešo Topić do sada nije naišao na prijavu. Usprkos stalnim pričama o upisima preko veze i brojnim kvazi aferama u Inspekciji Ministarstva prosvjete do sada nije bilo prijava koje bi mogle prouzročiti poprilične neugodnosti osobama umiješanim u prevare na upisima. Naime, kad bi dobila prijavu Inspekcija bi morala prijaviti dotičnu osobu državnom odvjetništvu.

Ako korupcija prilikom upisa i postoji, vrlo je lako utvrditi jer su kriteriji vrlo jednostavni i provjerljivi. Dovoljno je samo kriterije usporediti s ocjenama iz svjedodžbe, no, to nitko ne provodi, izjavio je za jedan dnevni list Vinko Filipović, predsjednik Hrvatskog školskog sindikata Preporod.

Premda na prvi pogled neshvatljivo, nepodnošenje prijava ipak nije tako neobično i to iz dva razloga. Prvi je svakako nepovjerenje prema sustavu: uostalom, ako se samo pogleda brojne pravosudne afere teško je očekivati da će netko imati vjere u sustav selekcije pri upisu na škole ili fakultete. Drugo, čini se da nitko nije toliko bezgrešan da bi se usudio baciti prvi kamen - korupcija u školstvu je ipak na ruku onih koji se upisuju, odnosno shvaća se kao dodatna prednost za potencijalnog srednjoškolca ili studenta, pa joj roditelji ne pribjegavaju nerado, slično kao što mnogi ponesu kavu ili bocu pića za liječnika ne bi li ga dodatno stimulirali premda je on plaćen za svoj posao (i to nerijetko daleko bolje od ljudi koji mu donose darove).

Ipak, korupcija pri upisima u konačnici je vrlo štetna jer nitko ne bi volio letjeti s pilotom koji se upisao preko veze, a još manje doći na kirurški stol liječnika koji je na sličan način došao do svoje diplome pa i radnog mjesta.

Prvi korak u suzbijanju građani očito ne žele napraviti, bar ne dok uspijevaju svoje manje ili više nadareno dijete upisati u željenu školu, pa bi onda nešto morala učiniti država i to u sustavu ocjenjivanja djece kako bi se bar donekle ublažilo hiperinflaciju odlikaša i tako učinilo selekciju daleko djelotvornijom. Bez obzira na mane, upis na temelju ocjena je daleko najtransparentniji i sigurno je da osoba koja je s njim provela nekoliko školskih godina može daleko sposobnost đaka daleko objektivnije valorizirati nego netko tko ga prvi put vidi na prijemnom ispitu.

Linkovi:

Ministarstvo Unutarnjih Poslova - Prijava korupcije

NESTAŠNI SINOVI

Južnokorejski predsjednik Kim Dae-Jung ispričao se naciji zbog svoja dva sina koji su uhićeni zbog korupcije. U govoru koji je prenosila televizija Kim je rekao da se stidi i osjeća krivnju jer nije dobro vodio računa o svojim sinovima. Kim Hong-Up, njegov stariji sin uhićen je koncem lipnja zbog navodnog primanja 1,85 milijuna dolara mita od lobista u zamjenu za intervencije i upletenosti u pranje novca, dok je njegov mlađi brat Kim Hong-Gul već od svibnja u zatvoru zbog optužbi za korupciju i utaju poreza.

Kim Dae-Jung je odmah po svom dolasku na vlast 1998. godine obećao borbu protiv korupcije.

Madagaskar

PLAĆAMA PROTIV KORUPCIJE

Predsjednik Madagaskara Marc Ravalomanana najavio je više nego deseterostruko povećanje plaća ministrima od kolovoza, što je opravdao borbom protiv korupcije. Plaće članova madagaskarske vlade popele su se s dosadašnjih 300 dolara na 3.500 dolara

Ravalomanana je ocijenio da u toj otočnoj zemlji više neće biti korupcije ako su ministri, kao ključne osobe za razvoj, dobro plaćeni, te najavio da će se dalje ići malo po malo, što se protumačilo kao nagovještaj rasta plaća i za druge državne dužnosnike. Kako je najavio predsjednik Madagaskara ministri će odsada morati biti rigorozniji u svojem poslu.

Indonezija

ENERGIČNI STUDENTI PROTIV KORUPCIJE

Indonezijska policija je početkom srpnja vodenim topovima i pendrecima rastjerala nekoliko stotina studenata koji su prosvjedovali zbog odluke članova parlamenta o prekidu istrage o korupcijskom skandalu u koji je umiješan i Akbar Tandjung, predsjednik parlamenta.

Nakon što je i sa 193 glasa za, 73 protiv i 94 suzdržana, odbačen prijedlog o osnivanju posebnog odbora zbog provođenje istrage o Tandjungovim protuzakornim poslovima nekoliko stotina studenata provalilo je u zgradu indonezijskog parlamenta.

Tandjung, inače i predsjednik stranke Golkar, jedne od najvećih u Indoneziji, je osumnjičen početkom godine za pronevjeru oko 6,3 milijardi dolara namijenjenih državnoj agenciji za hranu Bulog početkom 1999. godine. Optužnica je podignuta u travnju no on niti nakon toga nije želio odstupiti sa svoje funkcije.

Peru

DEVET GODINA ZA BIVŠEG MOĆNIKA

Antikorupcijski sud u Limi osudio je Vladimira Montesinos, bivšeg šefa peruanske tajne službe, početkom srpnja na devet godina zatvora zbog zloupotrebe državnog položaja. Jedan od nekada najmoćnijih ljudi Perua u doba vladavine predsjednika Alberta Fujimorija, koji je pobjegao iz zemlje, uhićen je prije godinu dana u Venezueli gdje je pobjegao nakon velikog korupcijskog skandala koji je srušio Fujimorijevu vladu. Montesinosa očekuje i suđenje za zlostavljanje političkih zatvorenika i masovna kršenja ljudskih prava.

Uredništvo:

Glavni urednik:
Zorislav Antun Petrović

Izvršni direktor:
Benjamin Cerovac

Art direktor:
Marko Raspor

Kontakt:
tel. 01/611 3263
fax. 01/613 0064

Adresa:
Trg Stjepana
Radića 3
10000 Zagreb